

Mei 1945. De oorlog is voorbij, maar niet voor de zeventienjarige Antje Buursma. Als dochter van een hooggeplaatste NSB'er zit ze gevangen in kamp Westerbork. Daar is ze geen mens meer, maar een nummer. Honger. Treiterijen. Mishandeling. Antje vraagt zich af wat ze gedaan heeft om dit te verdienen. En misschien nog wel belangrijker: wat heeft haar vader in de oorlog misdaan?

Dit aangrijpende verhaal is gebaseerd op ware gebeurtenissen.

De Vier Windstreken

ISBN 978 90 5116 910 2

9 789051 169102

Bianca
Mastenbroek

4328
DOCHTER VAN EEN
ZWARTHEMD

4328 DOCHTER VAN EEN ZWARTHEMD

Bianca Mastenbroek

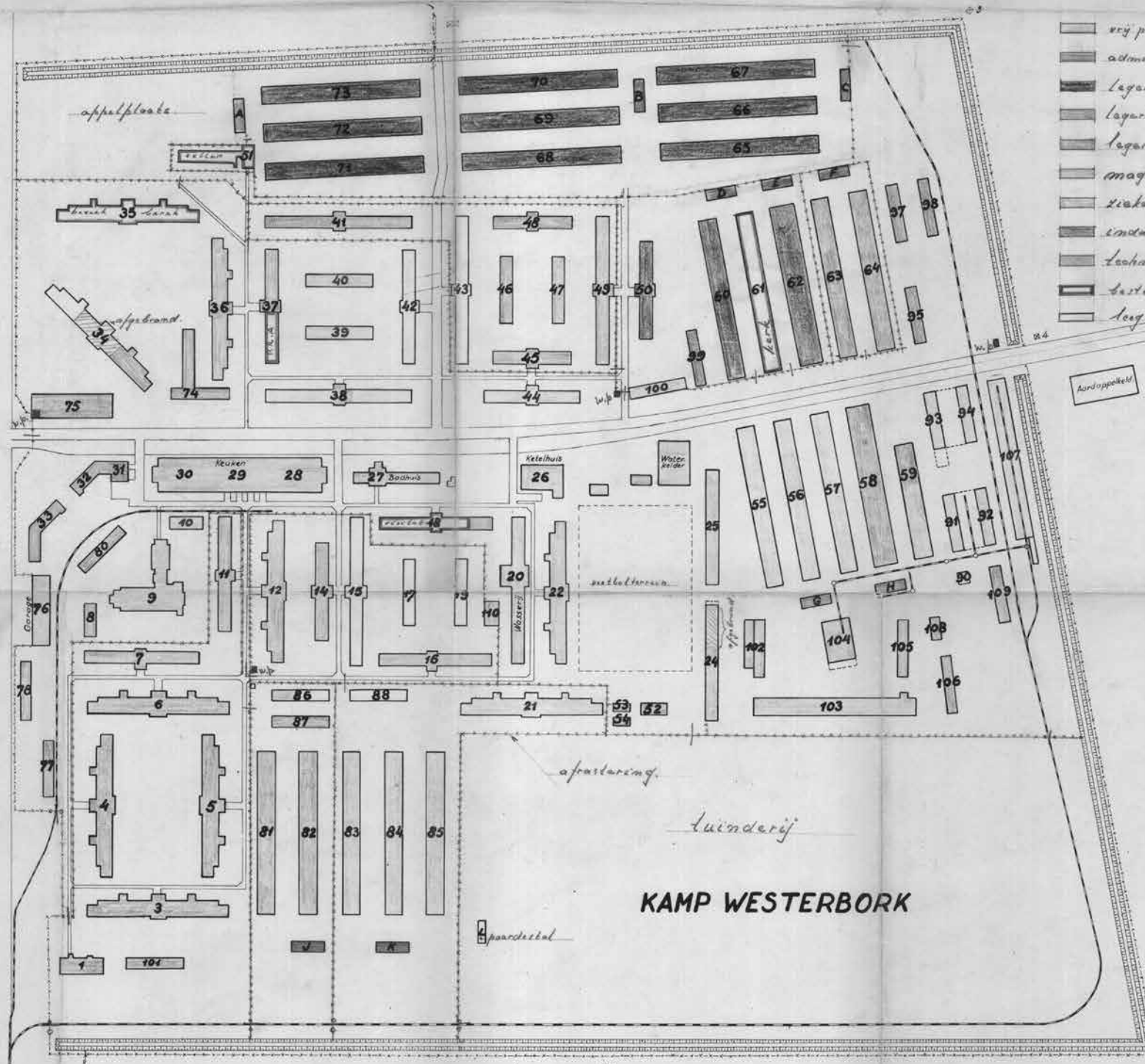
De Vier Windstreken

- vrij personeel
- administratie
- lagering mannen
- lagering jeugdof.
- lagering vrouwen
- magazijnen
- ziekenhuiscomplex
- industriële
- leechen dienst en baden
- bestemming ingasch.
- lang stonde litz

1 : 1000

Hooghalen

KAMP WESTERBORK

Lijkenhuis
Krematorium

R. 6

Bianca Mastenbroek

4328
**DOCHTER VAN EEN
ZWARTHEMD**

Op www.vierwindstreken.com kun je je aanmelden voor onze nieuwsbrief.
Hier vind je ook al onze boeken en andere artikelen.

© 2022 De Vier Windstreken, Rijswijk
Tekst van Bianca Mastenbroek
Omslag van Peter-Paul Rauwerda
Schutblad: plattegrond interneringskamp Westerbork (circa 1946);
bron: archief Herinneringscentrum Kamp Westerbork
Alle rechten voorbehouden. Gedrukt in Nederland
NUR 284, 285, 242 / ISBN 978 90 5116 910 2

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden
door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De Vier Windstreken

Politieke hartstocht is als een vuur van gemengde brandstoffen; zolang het hoog brandt schijnt het zuiver en nobel. Als de beste stoffen verteerd zijn, gaat het smeulen en stinken. En als het uitgebrand is staart men vol walging naar een verkoalde, verkoekte en misvormde ruïne.

L.A. Rodrigues Lopes

HOOFDSTUK I

Mei 1945

Links, rechts, links, rechts. Langs velden en wegen. Nauwelijks bebouwing, alleen eindeloze zandvlaktes, uitgestrekte heidevelden. Nergens leven. Op ons na.

Links, rechts, links, rechts. Rustig aan. Straks krijg ik weer een geweer op mijn borst gericht omdat ik te ver vooruitloop. Terwijl de opdracht toen we vanochtend vertrokken toch heus 'marcheren in rotten van drie' was. Ben ik dan de enige in wie het ritme vastgebakken zit? De enige die blij is dat ze weer kan lopen, na dagen stilzitten in een cel?

Ik kijk half over mijn schouder. Niks geen strakke linies, de mensen sjokken onordelijk voort. Sommigen zien eruit alsof ze vanochtend uit hun bed gesleurd zijn. Die man daar kreeg waarschijnlijk drie tellen om zich aan te kleden: geen hoed, geen das, alleen een scheef dichtgeknoopte overjas. En die vrouw hink-stapt op een klomp en een kartonnen schoen. Zelfs geen genade voor de kinderen: dat jochie loopt op de laatste flarden van zijn sloffen.

Ik krijg een duw. 'Voor je kijken.'

Ik kijk naar hém. De bewaker met het bolle gezicht. Die ken ik toch? Ook al draagt hij nu een uniform en heeft hij een geweer om zijn nek hangen. Het is Tom, de scharensliep die bij ons aan huis kwam. Nog te dom om voor de duvel te dansen; en die zit nou bij de Binnenlandse Strijdkrachten? Die geven ze een geweer in handen?

'Voor je kijken,' snauwt hij weer en hij heft zijn geweer.

Ik kan niet anders dan mijn lippen op elkaar persen en mijn blik afwenden. Gewoon doorlopen. Dóórgaan.

Links, rechts, links, rechts. Mijn benen willen wel. Die willen sneller, harder. Wegrennen. Ik weet alleen niet waarnaartoe. Er is geen plek meer voor mij in mijn vaderland. Voor niemand van dit bijeengeraapte zootje.

Gehaaste, onregelmatige voetstappen achter me. 'Stop. Halt. De linies mogen niet worden doorbroken,' wordt er gesnauwd.

Welke linies?

Twee weilanden verder hoor ik weer die gehaaste pas. Iemand dringt zich

steeds verder naar voren. Vluchtig kijk ik om en ik struikel bijna over mijn eigen voeten. Grietje?

Haar brede glimlach zegt genoeg. Het is Grietje! Ze leeft nog. Het bovenste knoopje van haar blouse zit los, maar dat zegt niets bij Grietje. Als ze op jacht gaat, doet ze soms wel drie knoopjes open.

Voor ons geen jongensjacht meer.

Met een minieme hoofdbeweging gebaart ze dat ik weer voor me moet kijken, maar ik heb haar al zo lang niet gezien!

Terwijl ik keurig meeloop met de mensen in de voorste rij, schuifel ik een klein beetje naar links, zodat er naast mij wat ruimte ontstaat. En ja, dan duikt ze naast me op.

De wilde, donkere haren, nog enigszins in bedwang gehouden door het sjaaltje dat ze om haar hoofd heeft geknoopt. De sproetjes rond haar neus, waar ze zelf zo'n hekel aan heeft. En haar geheime wapen: de glimlach waarmee ze mannenharten laat smelten.

Ik heb ook het gevoel dat ik smelt. Dat ik heel even mijn harnas mag neerleggen. 'Hoe? Wat? Waa...?'

De gewerkolf in mijn rug zwiept de laatste letter ver de lucht in. 'Kop dicht, vuile NSB'er.'

Grietje slaat haar lange wimpers neer, alsof ze wil zeggen: doe nou maar. Luister maar.

Ik wrijf over mijn rug. Dat wordt een blauwe plek. En waarom?

Als de bewaker niet meer op mij let, grijp ik Grietjes hand. Ik knijp, gewoon, om me ervan te verzekeren dat ze er is. Dat ze niet meer zal verdwijnen.

Voor het eerst in weken voel ik me geen eenzame meeuw meer die tegen de storm in moet vliegen.

*De Stormers volgen hand in hand,
voor Leider, Volk en Vaderland!*

Stormersjeugd! Stormersjeugd! Stormersjeugd marcheert.

De woorden dreunen door mijn hoofd. Mijn voeten dreunen erachteraan: links, rechts, links, rechts.

Grietje neemt het ritme over. Waarschijnlijk klinkt de *Trommelmars* ook in haar hoofd. Hoe vaak hebben we samen niet gezongen? Gemarcheerd? Ons onoverwinnelijk gevoeld?

En nu zijn we niets meer. De vijand.

Mijn blijdschap over het weerzien waaiert net als de wolk boven mijn hoofd uit. Grietje staat hetzelfde lot te wachten als mij. Wat het ook zal zijn, goed is het niet.

Ik frons. Nu lijkt ik mijn moeder wel. Zo wil ik niet zijn, vader zou zich voor me schamen.

Hoe zou het met moeder zijn? Zou zij ook opgepakt zijn? Als het goed is, zit zij veilig bij mijn oudtante in Norg. Zij heeft nooit iemand kwaad gedaan. Maar ik ook niet. Grietje net zomin. Die heeft alleen harten gebroken. En toch lopen we hier.

Een legerauto haalt ons in. Ik kan niet zien wie erin zitten. Vast hoge heren, wie anders rijden er in een auto? Alleen... welke hoge heren dan? Als ze Tom de scharensleep al in een uniform hijsen.

Nog een legerauto, gevolgd door twee vrachtwagens. We zijn er bijna, dat kan niet anders. We lopen ook al uren.

Westerbork. Dat zei de gevangenisbewaarder vanochtend toen hij mijn cel binnenkwam en commandeerde: 'Kleed je aan.'

Gaan ze in Westerbork verder met het stellen van steeds weer dezelfde nutteloze vragen? Alsof ik op een andere plaats andere antwoorden zal geven.

Ach, ik kom er vanzelf achter.

Zo in het lentezonnetje ziet de omgeving er niet verkeerd uit. Het gras in de weilanden groeit al behoorlijk, alsof er nooit Duitse of Engelse soldatenlaarzen overheen getrapt zijn. De bomen strekken hun takken naar alle kanten uit, de bevrijding omarmend.

Maar dan zie ik het prikkeldraad in de verte. Zwarte, stekelige lijnen die het groen grof doorkruisen. Wordt dat mijn nieuwe gevangenis?

Alles in mij verzet zich. 'Dit is niet eerlijk. Laat me gaan!' Maar mijn stem weet dat het geen zin heeft. Die houdt zich stil.

Ineens, alsof hij zojuist is neergezet, staan we voor een slagboom. De roodwitte paal gaat omhoog. Wijst naar het heldere lenteblauw aan de hemel. Grimmig kijkende mannen drijven ons het terrein op. Geweren als wegwijzers. Voorbij het wachtershokje. Naar voren, hup rechts om de gebouwen heen, weer naar voren. Als vee.

Ik werp een blik op Grietje, maar zij kijkt strak voor zich uit. Haar gezicht een emotieloos masker, alsof ze zich alvast probeert te harden voor wat er komen gaat.

Ik knijp in haar hand en zij knijpt terug. Ze is nog niet van steen.

Geweerlopen drijven ons naar een veld. Daar staan ook de legerauto's. Uit de vrachtwagens springen geen fitte soldaten. Smoezelige mensen in smoezelige kleren, die moeizaam uit de laadbak klimmen. Sommigen worden eruit getild en in handkarren gezet. Of op een brancard op wielen gelegd.

Zieken en gewonden! Ook voor hen dus geen genade.

'Opstellen in rijen van acht,' brult een commandant.

Ik ga vooraan in de houding staan. Grietje precies op een armslengte naast mij. Meer en meer mensen volgen. Achter ons. Naast ons. Niet heel netjes in het gelid. Onze schaarleidster zou nu foeteren, maar deze bewakers lijken niet veel om orde te geven. Als ik naar sommige uniformen kijk, helemaal niets. Dat hadden ze niet moeten flikken bij vader.

Ik hoor hem al tieren over iedere kreukel die niet gladgestreken is. Hij zou dit haveloze zootje wel hebben aangepakt. God, wat mis ik hem!

Rechts van mij komen de karren en brancards voorbij. De zieken worden richting het bruine houten gebouw voor ons geduwd. Mijn blik blijft op een van hen hangen. Nee. Ja. Nee, dat is onmogelijk. 'Moeder?'

Voor ik twee stappen in haar richting heb gezet, krijg ik een geweerkolf in mijn buik. Ik klap dubbel.

'Terug in de rij.'

Met een grote hap lucht sta ik weer recht en zoek de ogen van mijn moeder. 'Dat is...'

De tweede klap komt tegen mijn kaak. De pijn voel ik niet. Alleen boosheid. Blijdschap. En angst. Wat doet moeder hier?

Ze gebaart dat ik moet kalmeren. Dat handje, dat gebaar, hoe vaak heb ik dat niet gezien? Als ik vol enthousiasme thuiskwam, terwijl zij met hoofdpijn op de bank lag. Of als ze zo misselijk was, dat mijn geestdrift haar het zuur bezorgde.

Haar huid is grijs, haar wangen zijn ingevallen, ik ken haar niet anders, maar haar haar... Hoe ziek ze ook was, ze zorgde altijd dat het keurig in de krul zat. En nu heeft ze een pluizenbos op haar hoofd. Daar is in weken geen krulspeld bij in de buurt geweest. Hebben ze haar ook gevangengenomen? Ondervraagd? Stelletje lafbekken! Mijn moeder is ziek!

Hoelang heb ik haar niet gezien? Na mijn vlucht uit Assen warrelen de herinneringen als een roerige wervelwind door elkaar heen. Zo te zien heeft moeder ook veel meegemaakt. Het zonlicht schijnt ongenadig op alle diepe lijnen in haar gezicht.

Oud.

Op.

En dan verdwijnt ze in het houten gebouw. Ik probeer door de planken heen te kijken. Wat gaan ze daar met haar doen?

De planken weigeren ieder antwoord, dus ik laat ze los. Dwaal rond met mijn ogen. Overall stampen bewakers met geweren. Maar er gebeurt verder niets. We staan hier maar te staan.

Mijn benen worden onrustig. In wachten ben ik nooit goed geweest. Ik moet iets te doen hebben. Een doel. Net als vader.

Een gebiedende hand wijst naar voren. 'Jij, jij, jij en jij, naar binnen en snel.' Vier mensen schuifelen onzeker naar voren. Een geweerloop wijst naar het bruine gebouw en de vier verdwijnen erin.

Ik zoek antwoorden op het gezicht van Grietje, maar zij weet net zo weinig als ik. Waar zou háár moeder zijn? Haar vader? Gewoon weer aan het werk op de boerderij? Nederland is bevrijd, maar er is niets meer gewoon.

Weer gaat de gebiedende hand omhoog. Nu wijst hij mij aan, Grietje, en de twee vrouwen naast ons. Met grote passen stamp ik het gebouw binnen waarin mijn moeder is verdwenen. Ik zie haar niet. Alleen meer bewakers. Het ruikt naar nat hout. Naar angstzweet. Maar niet dat van mij! Ze kunnen allemaal de pip krijgen!

'Handen omhoog. Benen wijd.'

Lomp word ik gefouilleerd. Stakerige vingers priemen in mijn vel, alsof ik daaronder nog schatten verstopt heb. Alles is me al afgenomen op het politiebureau, zelfs mijn haarstrik. Die heb ik vanochtend bij vertrek niet teruggekregen, mijn veters en riem wel. Maar daarin zijn ze hier niet geïnteresseerd. Fijn om te weten dat ik me nu wél mag ophangen.

Naast me maakt Grietje een verkramppt geluid. De vent die haar fouilleert, houdt zijn handen op haar borsten. Vuile rattenkop! Ik zou die grijns van zijn gezicht willen slaan, maar mijn bewaker duwt me vooruit. 'Grietje?' De gummiknuppel wordt achteloos op mijn schouder gelegd. Nog één kik en mijn schouder is moes.

Ik word een kamertje in geleid. Voor mij zit een vrouw aan een tafel. Ze neemt niet de moeite om me aan te kijken. 'Naam?'

Ik recht mijn rug. 'Antje Buursma.'

Ze schrijft mijn naam op een vodge geelbruin papier. 'Geboortedatum en -plaats?' Het zijn neutrale woorden, maar uit haar mond klinken ze vijandig.

‘29 mei 1927 te Assen.’ Over vier dagen word ik achttien. Ze zullen hier vast geen taart uitdelen.

Ze graait een stoffen band uit een kist en schrijft weer wat op het vodje.

‘Vanaf nu ben je nummer 4328. Draag deze band altijd om je arm.’

Ik pak hem aan en doe hem om. Hij is licht, knelt niet en toch voelt hij als een ijzeren keten.

‘Was je lid van de Jeugdstorm?’ Nu kijkt ze me wel aan. Haar bovenlip minachtend opgetrokken.

‘Ja.’

‘Heb jij opdrachten uitgevoerd voor de WA?’

‘Nee!’

‘Ben jij op razzia geweest met de Landwacht?’

‘Nee!’

‘Heb jij goud gestolen van onschuldige boeren?’

‘Nee-heeh!’ Waarom vragen ze dat toch steeds? Op het politiebureau ook al. Keer op keer, al die dagen dezelfde onzin. ‘Ik heb niets misdaan.’ Waarom geloven ze dat toch niet?

‘Barak 83,’ zegt de vrouw en daarmee is het verhoor blijkbaar ten einde. Ze jaagt me met haar blik terug de gang op, waar weer een gummiknuppeldraaiende schoft klaarstaat. Hebben ze alle goten van Nederland soms leeggevist?

Met de gummiknuppel tegen mijn billen word ik via een gangetje naar buiten gedreven.

‘Hier wachten.’

Bijna snauw ik terug dat hij niet hoeft te snauwen. Alsof die vent zo’n hele volzin zou begrijpen.

Ik kijk uit naar moeder, maar zie alleen een laag gebouw. Het hangt van elende aan elkaar. Er komt een vrouw met een kaal hoofd uit. Ze krimpt in elkaar als ze me ziet kijken, dus ik probeer mijn blik af te wenden, maar het lukt niet. Wat een afschuwelijk kale knis!

Als de vrouw wordt weggeleid, kan ik weer niets anders doen dan wachten. Terwijl de gummiknuppeldraaiër me uitdagend aankijkt. Ik ben niet gek, ik ga hem geen excuus geven. Gedwee richt ik mijn blik op het zand voor mijn voeten.

Voetstappen. Het is Grietje. Ook zij draagt een band om haar arm. Van haar oogverblindende glimlach is niets meer over. Ze lijkt ineens zo jong, ook al schelen we slechts een paar maanden.

‘Hetkomtwelgoed,’ fluister ik met mijn lippen op elkaar. Onze bewakers horen het niet, ze worden afgeleid door een handkar die over de drempel van het lage gebouw stuitert. Er zit een tenger vrouwtje in dat heen en weer wordt geschud als een lappenpop. Een wanstaltige lappenpop, zo met die kale schedel.

Naast me stokt Grietjes adem. ‘Och, mevrouw Buursma toch!’

Bij het horen van mijn moeders naam schiet mijn blik naar de vrouw in de kar. Moeder! Dat is gewoon mijn moeder! Helemaal kaalgeschoren. Ik herkende haar niet!

‘Hier.’ Grietje knoopt het sjaaltje over haar hoofd los, reikt het mijn moeder aan en krijgt een tik op haar hand met een gummiknuppel. Ze slaakt een kreet en laat het sjaaltje los, maar moeder heeft hem al te pakken.

Ik vang de ogen van de bewaker die haar voortduwt. ‘Mag ik haar helpen die om te knopen?’

Zowaar, hij knikt. Toch nog iemand met een greintje menselijkheid hier.

Ik strijk met een trillende vinger over haar kaalgeschoren hoofdhuid. Zo glad, zo zacht en tegelijkertijd huiveringwekkend. Alsof ik de gruwel ermee kan verhullen, bedek ik haar kale hoofd met Grietjes sjaal. Mijn vingers trillen zo dat ik geen knoop in de punten gelegd krijg.

Rug recht, Antje, hoor ik vader zeggen. Zou hij dat werkelijk gezegd hebben als hij moeder zó had gezien?

Maar ik dwing mijn handen om de sjaal vast te knopen, voordat de menselijkheid van die bewaker op is.

‘Hij staat u mooi,’ zegt Grietje in een dappere poging mijn moeder op te beuren.

‘Dank je, Grietje.’

‘Genoeg!’ De bewaker zet de kar weer in beweging.

‘Waar brengt u mijn moeder naartoe?’

Als de bewaker al antwoordt, dan hoor ik het niet. Mijn oren suizen van de vuistslag die ik van de gummiknuppeldraaiër krijg. Zwarte vlekken schieten door mijn blikveld. Als de duizelingen zijn weggetrokken, is ook mijn moeder weg. Wat gaan ze met haar doen?

Wat gaan ze met óns doen?

HOOFDSTUK 2

Zodra er nog twee vrouwen uit het bruine gebouw komen, wijst mijn bewaker met zijn gummiknuppel naar het lage gebouw. Mijn voeten lijken in een zuigende modderpoel te staan. Wacht ons daar hetzelfde lot als moeder? Niet mijn haar!

Ik ben geen moffenliefje. Ik... Alle protesten verstommen in mijn hoofd.

Geen genade. Niet voor ons.

Aan Grietjes verschrikte blik te zien heeft ook zij bedacht wat ons daar te wachten staat. Ik wil iets zeggen, haar moed inspreken, maar weet niet hoe. Ik krijg een duw in mijn rug en dan weten mijn benen weer hoe ze bewegen moeten. Ze lopen naar de openstaande deur en stappen, of ik nou wil of niet, over de drempel.

Binnen verdwijnt het laatste sprankje hoop. Scharen, tondeuses, bossen haar op de grond.

‘Welkom in de kapsalon, dames.’ De kapper knipt demonstratief met zijn schaar in de lucht. ‘Tijd om jullie valse gezichten te onthullen.’

Als er iemand een vals gezicht heeft... Zal ik die schaar in zijn oog steken? En dan meteen dat pedante snorretje afknippen. Het idee helpt, een beetje. Tot ik naar een van de krukjes word gedwongen. Moet gaan zitten. En de kapper me bestudeert alsof ik een prijshengst ben.

Kijk maar uit, dit paardje bijt, waarschuw ik hem met mijn ogen.

Waarschijnlijk ziet hij mijn verzet niet eens; hij zet de tondeuse aan.

Zzzzzzzz zzzzzzzzzz zzzzzzzzzzz.

Ik schud mijn hoofd, breng mijn handen beschermend omhoog.

‘Stilzitten,’ en dan komt de tondeuse op me af.

Alsjeblieft! Niet mijn haar!

Nee, ik ga niet smeken. Dat genoeg gun ik ze niet.

De tondeuse grijpt in mijn haar. De eerste lok valt op de grond. Blond. Steil. Zonder krulspelden niets mee te beginnen. Maar wel mijn haar. Mijn haar! Ik wil niet huilen. Ik weiger. Toch drupt er een traan uit mijn oog. Het gezoem, de lokken die naar beneden glijden. Ik knijp mijn ogen stijf dicht, tot de tondeuse zich vastbijt in mijn hoofdhuid. ‘A...’ Ik slik mijn pijnkreet in. Ze mogen niet denken dat ze me hiermee hebben. Ik ben sterker dan zij.

Ik voel de lucht over mijn kale schedel stromen. Vernederend naakt. Zo kan ik toch niet naar buiten? De vertoning!

Met een klik wordt de tondeuse uitgezet. Wat een bos rond mijn voeten. Ze hebben me alles afgenomen.

Nee! Het is maar haar. Het groeit weer aan. Ik wéét dat ik geen moffenliefje ben. Geen vijand. Dat de hele wereld nou gek geworden is...

Wat als de Duitsers niet verloren hadden? Dan zou ik hier nu niet gezeten hebben met een kale knis. Maar dat mag ik niet denken.

Het komt goed. Ze zullen vanzelf inzien dat ik niets misdaan heb.

‘Jurk uit,’ meesmuilt de kapper.

‘Wat?’ De vraag is er al uit voordat ik hem kan tegenhouden.

Hij gebaart met zijn schaar naar de andere bewakers. ‘Moeten zij je soms helpen?’ Hij knipt nog een keer in de lucht. ‘Of ik?’

Die jurk is alles wat ik heb. Ik trek hem over mijn hoofd uit en kruis mijn armen voor mijn borsten. Als mijn vader dit zou zien... ik in mijn ondergoed, terwijl vijf volwassen mannen zich staan te verlekken. Gelukkig is mijn ondergoed redelijk schoon, ook al draag ik het al dagen. In de politiecel kon ik het iedere avond wassen, dus ik hoef me niet te schamen. Zij! Zij moeten zich schamen. Hun ogen zijn net zoeklichten. Heen en weer over mijn lichaam.

Ik zoek steun in Grietjes ogen. Groot en rond zijn ze, alsof ze ieder moment uit haar gezicht kunnen vallen. Zij heeft ervaring met mannen die naar je kijken, zij heeft zelfs met een jongen gevreeën. ‘Zijn hand in mijn broekje,’ giechelde ze nog. Wat die hand daar dan deed, wilde ze niet vertellen, maar het moet fijn geweest zijn, als ik haar rode wangen mocht geloven. Nu kijkt ze alsof ze nog nooit iemand in zijn onderbroek gezien heeft.

‘Armen omhoog,’ commandeert de kapper.

Wát wil die vent?

Blijkbaar duurt het te lang, want hij rukt mijn linkerarm omhoog en mijn lichaam erachteraan. Ik wankel op mijn benen, mijn jurk glijdt op de grond.

‘W... wat gaat u doen?’ Mijn stem trilt mee met de rest van mijn lichaam.

‘Wij gaan dit land schoonvegen van al het NSB-vuil.’ Hij ademt gewoon haat uit. ‘En we beginnen met jullie, smerige sletten.’

Hij knijpt gemeen in mijn pols, terwijl hij mijn arm omhooghoudt. Met zijn andere hand brengt hij de tondeuse naar mijn oksel. *Zzzzzzzzzzzzz.*

Gaat hij mij dáár ontharen?

Kleine plukjes haar vallen naar beneden. Al snel komt er niets meer, maar hij blijft met de tondeuse over mijn huid schrapen. Moet mijn vel er soms ook af?

Onverwacht laat hij mijn arm los en dan hapt de tondeuse alsnog toe. Au! Ik probeer mijn gezicht niet te vertrekken. Ze verdienen die lol niet.

Zonder protest hef ik mijn rechterarm. Als ik ook daar kaal ben, gris ik mijn jurk van de grond.

‘Dat dacht ik niet.’

Ik klem de jurk tegen mijn borst.

Hij wijst naar mijn onderbroek. ‘Uit.’

‘Uit?’ Ik stik bijna in het woord. Schud mijn hoofd. Ik trek mijn onderbroek níét uit.

‘We zullen wel even helpen,’ zegt mijn bewaker en hij legt zijn gummiknuppel op de vensterbank. Dreigend gaan zijn handen richting mijn heupen.

‘Doe maar uit,’ fluistert Grietje. Dan zie ik pas dat de tranen over haar wangen lopen.

Nee, schud ik weer. Die mannen mogen me niet naakt zien. Vader zou ze vermoorden. En mij erbij.

De gummiknuppeldraaier likt met zijn tong over zijn lippen. Mijn buik trekt zich samen. Angst en schaamte draaien in mij rond. Vader!

Niemand kan me helpen. Ik ben overgeleverd aan deze smeerlappen.

Mijn bewaker pakt de rand van mijn onderbroek en trekt hem naar beneden. Zijn hand glijdt over mijn dij. Het voelt alsof hij mijn huid eraf raspt.

Ik duw mijn benen tegen elkaar, maar dat belet ze niet te kijken. Niemand heeft me daar ooit aangeraakt. Al wilde ik het wel. Stomme Ab. Als hij niet zo’n fatsoensrakker was geweest...

Boos zijn op Ab slaat nergens op. Hier zijn de klootzakken, recht voor mijn neus.

‘Benen wijd.’

Ik doe het niet. Ik kán het niet.

Voor ik het weet, is mijn bewaker door zijn hurken gezakt. Ruw duwt hij mijn benen uit elkaar. Kijkt recht bij me naar binnen.

Ik kokhals en schreeuw met heel mijn wezen.

Een andere bewaker grijpt me bij mijn schouders. Staat met zijn gore lijf tegen me aan. Ik krijg geen adem meer.

‘Aan de kant,’ zegt de kapper. ‘Zo kan ik niet werken.’

Even is er weer lucht. Als mijn bewaker afstand neemt. Maar dan komt de kapper. Ook hij hurkt en komt walgelijk dichtbij. Zijn warme adem schuurt tegen de binnenkant van mijn dij.

Wanhopig knijp ik mijn ogen dicht. Ik ben hier niet. Dit gebeurt niet. Ik trek me diep in mezelf terug. Ik voel het wel, de tondeuse tussen mijn benen, de vingers van de kapper, maar het is niet echt. Een nare droom.

‘Vakwerk, al zeg ik het zelf,’ mompelt de kapper. ‘Volgende.’

Ik open mijn ogen. Is het voorbij?

Alle aandacht is nu op Grietje gericht. Snel hijs ik mijn onderbroek op en trek mijn jurk aan. Ik ben weer aangekleed, maar voel me naakter dan ooit. Mijn bewaker heeft zijn gummiknuppel alweer opgepakt en wijst ermee richting de deur. Ik kan Grietje toch niet alleen laten? Zij zit nu op de kruk. De eerste happen al uit haar haardos.

Voor Grietje wil ik wél smeken. ‘Mag ik alstublieft wachten tot mijn vriendin klaar is?’

‘Wat denk je nou?’ schertst mijn bewaker. ‘Samen gezellig naar de kapper?’ Hij slaat zijn gummiknuppel tegen mijn onderrug. ‘En nou tempo!’

Ik kijk Grietje nog even aan. Probeer al mijn kracht via mijn blik aan haar over te dragen. Niet dat het veel is, maar ze knikt. Ook zij zal dit doorstaan. Toch voel ik me bezwaard als ik wegloop. Je laat een vriendin niet alleen achter. Dus ik neem kleine stapjes. Probeer er zo lang mogelijk voor haar te zijn.

Buiten is het niet koud en toch voelt het fris vanboven. De lucht is ineens tastbaar. Steeds in beweging.

Er staan meer vrouwen te wachten. Allemaal kijken ze naar mij.

Ik ben niet langer Antje, ik ben een kaal hoofd.